

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat megújulásának

2015-17 között megvalósítandó lépései ¹ (VITAANYAG!)

Az ELFT tevékenységének tartalmi megújítása

A Társulat jövőjét meghatározó két kérdés: **a fiatal fizikusok és a fiatal tanárok bevonása a Társulatba. Válaszokat kell találnunk arra az egyszerű kérdésre: Mit kap egy fiatal szakember a Társulattól?**

- I. A fiatal diákok, egyetemi hallgatók között erősödik és tettekben is megnyilvánul a szándék szakmai közösség alkotására, a fizika széleskörű népszerűsítésében való részvételre. Nem magától értetődő azonban számukra, hogy erre a legalkalmasabb helyszín az ELFT lenne. Saját egyesületeket hoztak létre és terjesztik ki tagságukat szinte az összes PhD előtti korcsoportra: DÖFI (Debreceni Összefogás a Fizikáért), MAFIHE (Magyar Fizikus Hallgatók Egyesülete).

Az EPS kezdeményezését követően az ELFT-ben 2014. októberben megalakult „Young Minds” szekció révén elindult valamelyes közeledés. A Társulat vezetésének, de minden tagjának is kötelessége, hogy megismertesse a fiatalokkal a PhD előtti időszakban (középiskolások, egyetemi/főiskolai hallgatók, doktoranduszok) a 123 éves szervezetünket.

A kapcsolat szorosabbá tételére erősíteni fogjuk a fiatalok szervezeteinek (MAFIHE, DÖFI, Young Minds) hatását a Társulat

- programjaira (Ortvay-verseny, doktoranduszok éves konferenciájának szervezése),
- osztatlan tanári képzésben résztvevőkre, majdan pedig a rezidens fizikatanárookra irányuló szervezőkampányunkra,
- a Társulat működési és kommunikációs stílusára (társulati honlap hírrovatának, vitafórumainak dinamizálása, a Fizikai Szemle elektronikus változata protálszerű működtetésével a fiatalok számára vonzó kommunikációs formák integrálása).

Javasolt szervezeti-működési újítások:

Önálló, a szakosztályokat átfogó programot **megvalósító ifjúsági munkacsoport szervezése az elnökség két témafelelős tagjának irányításával;**

A Társulat Tanácsában (lásd alább) 3 hely biztosítása a MAFIHE, DÖFI és a Young Minds delegáltjainak;

A 2014 óta kedvezményes **ifjúsági tagsági díjba a fiatalok szervezeteiben fizetett tagsági díj beszámítása.**

¹ Az ELFT megújulása érdekében a Társulat elnöksége által felkért Stratégiai Bizottság számos javaslatot tett, amelyeket 2014. november 5-én rendkívüli kibővített elnökségi ülésen vitattunk meg. Az elnökség november 19-én megbízta Patkós András leendő elnököt, hogy megbeszélés-sorozattal készítse elő a 2015-17 időszak konkrét lépéseit. A Stratégiai Bizottsággal december 12-én zajlott beszélgetését követően Szegeden 2015. január 13-án, Debrecenben január 15-én vitattuk meg a tennivalókat. Ezeket az előkészületeket folytatja a január 23-ikái rendkívüli közgyűlés diskussziója. A végső (Alapszabályt is érintő) döntéseket a májusi Küldöttgyűlés hozza meg.

- II. A pályakezdő kutatóknak növekvő lehetőséget nyújt az MTA. A Fizikai Osztállyal együttműködve kifejezetten a posztdoktori kutatók számára igyekszünk tudományos fórumokat teremteni:
- a Társulat kutatói díjaival hangsúlyosan kívánjuk elismerni első jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeiket (lásd a 2015. évi díjhirdetményt!);
 - a 2016. évi szegedi Vándorgyűlés rövid előadásaira szóló felkérésekben a szakcsoportok kiemelten kezelik a posztdoktorok csoportját, elősegítjük hogy a hazai fizika meghatározó személyiségei idejekorán felfigyeljenek rájuk;
 - a külföldön dolgozó posztdoktoroknak itthon tartózkodásuk jellemző időszakában szakmai-baráti összejöveteleket szervezünk, illetve szervezésüket pl a Ráday utcai helységben támogatjuk.
- III. A Társulat unikális felelőssége a hazai (és a határon túli magyar) fizikatanári közösség szervezése. A fizikatanárok között alacsony a társulati tagok aránya, egyaránt hiányzik a fizikatanárok középgenerációja és a tehetséggondozók új nemzedéke. A Társulat szakmai álláspontjának hatásos képviselőjét, szakmai tevékenységünk oktatásigazgatási partneri kapcsolatainak megszilárdítását megnehezíti a szeszélyesen változó közoktatás-igazgatási rendszer.

Célunk a fizikatanárok szakmai képviselőjének ellátása az OH, az OFI, a KLIK, valamint a Pedagógus Kar viszonylatában. Megszervezzük a tantervek, tankönyvek és a közoktatási munka feltételrendszerének testületi véleményezését, álláspontunkat megismertetjük a társadalommal.

A szaktanári munkát szervezetünk „fehér foltjain” (hiányzó területi csoportok megyéiben) is támogatnunk kell, kisebb utazási (étkezési) költséggel járó egynapos regionális továbbképzések felajánlásával, az országos ankétok legjobban sikerült előadásainak, leghatásosabb előadónak közreműködésével. (Természetesen az évi egyszeri országos tanári összejövetelt fent tartjuk.)

A Fizikai Szemle Fizika Tanítása rovatát (felfrissített rovatszerkesztői körrel) megújítjuk. A rovat feladata, hogy színvonalat garantáló cikk-bírálati rendszert vezessen be a szakmódszertani kutatási/fejlesztési eredmények elegendő részletességű, tudományos értékű közzétételére. Létrehozunk egy fizikatanítási portált és tanár tagtársaink számára exkluzív hozzáférést adunk a tapasztalt tanáraink által kipróbált fizikaoktatási video-gyűjteményhez, a „halálbiztos” kísérleti receptúrák tárához, az ellenőrzött beválású feladatok tárához.

A nemzetközi fizikatanári rendezvényeken való magyar részvétel erősítésére kiemelkedő alkalom a „Science on Stage” 2017. évi megrendezése, amelynek valószínűleg Debrecen ad otthont. A nagyszámú (max. 70!) magyar résztvevő tanár felkészülésének szakmai támogatása óriási kihívás és lehetőség a tanári szakosztályunknak. A következő két évben (2015-17) szakmai programjaikat ezen esemény sikerének megalapozására kell koncentrálniuk. A „Science on stage” magyar szervezői körének jelentős kiszélesítésével növelhetjük a Társulathoz a fizikatanárookra gyakorolt vonzerejét, erősíthetjük kapcsolatainkat a szomszédos országok fizikatanáiraival.

Javasolt szervezeti-működési újítások:

A Társulat tanári csoportjának sokrétű munkáját hatékonyabban vezetheti a Társulat vezetésének „két-elnökös” rendszere (elnök—első alelnök). Az egyik társelnök teljes körű felhatalmazással

képviseli a Társulatot a tanárképzéshez, a közoktatáshoz, valamint a szakmódszertani kutatásokhoz kapcsolódó kérdésekben. Vezeti a Társulat Fizikaoktatási munkacsoportját, amelyet a Fizikaoktatási Szakosztály képviselőiből, a tanárképzés szakmódszertani hátterét adó oktatási intézményekben dolgozó kollégákból és a fizika iskolán kívüli népszerűsítésével foglalkozó fizika szakos diákokból alakítunk ki.

A Társulat elnökségében továbbra is legalább 3 helyre tanár tagtársaink jelölését várjuk, továbbá a Társulat Tanácsának tagjai közé a területi csoportokkal együttműködésben 12 tanár részvételével számolunk.

IV. A Társulat a Fény éve rendezvényei kapcsán megint intenzívebben kapcsolódik be az EPS tevékenységébe, amely lehetőséget ad az EPS támogatásának és más nemzeti társaságok nyújtotta programok igénybevételére:

- a szomszédos országok fizikai társaságaival rendszeres kapcsolatokat építünk ki (vendégelőadók kölcsönös küldése a Vándorgyűlésekre, elsősorban a V4 országokkal 2014-ben megkezdődött együttműködés folytatása, a 2016-os szegedi Vándorgyűlés első napjára cseh, szlovák és lengyel vendégelőadók felkérése),
- szakmai programokat szervezünk az magyarországi tudománypolitikai eseményeken résztvevő vezető EPS-tisztségviselőkkel,
- a szakosztályok kapcsolatot keresnek az EPS megfelelő divízióival, felkutatják az együttműködési lehetőségeket, törekszenek tagok delegálására azok vezető testületeibe, vállalják regionális/európai konferenciák/műhelyek szervezését,
- a Társulat az MTA-val együttműködésben megerősíti képviselőit az EPS folyóirataiban, rendszeresen hírt küldünk hazai eseményekről, kutatási eredményekről a Europhysics News számára, ugyanakkor átveszünk anyagokat a Fizikai Szemle tartalmi színesítésére,
- az EPS honlapon a Fény éve kapcsán induló blog-sorozatba magyar szerzőket, témákat igyekszünk találni,
- további javaslatokat dolgozunk ki és nyújtunk be az EPS Historic site cím elnyerésére (Eötvös kísérlet, Bay-kísérlet).

Javasolt szervezeti-működési megoldás: Nemzetközi munkacsoport létrehozása az EPS Executive Committee és a Divíziók tevékenységében résztvevő kollégák bevonásával, nemzetközi kapcsolatokat szervező elnökségi tag irányításával.

A tartalmi megújítást szolgáló szervezeti változtatások

A 2015. évi teljes tisztújítás során az elnökség tagjaira a Jelölőbizottság a Társulat fentebb kiemelt céljait szolgáló konkrét feladatok ellátására alkalmas jelölteket ajánljon. A felsorolt munkacsoportok megszervezésére és vezetésére alkalmas kollégákat keressenek és a Küldöttgyűlésnek a feladat konkrét megnevezésével tegyenek ajánlásokat.

A vállalt feladatok megvalósítása érdekében (egyben a bírósági bejelentési kötelezettségek burjánzása ellen)

- az elnökségi tagokat és a társelnököket 4 évenként választja meg 2015-től a Küldöttgyűlés,

- lehetőséget kell adni arra, hogy az elnökségi tagságot, illetve a társelnöki pozíciót egyszer lehessen meghosszabbítani (mindösszesen az elnökségben való közreműködést 8 évig lehessen betölteni).

A két társelnököt úgy kell jelölni/megválasztani, hogy egyikük a kutatói szakosztályok munkáját, míg a másik a tanári szakosztályt szervezze. A Társulat külső képviselőjét közülük az Elnöknek megválasztott kolléga látja el. Társelnöke egyben a helyettesítésre felhatalmazott alelnök lesz.

Az elnökségbe feltétlenül jelölendő legalább egy tag az ifjúsági szervezetek képviselőjében/illetve a velük való kapcsolattartásra.

A Társulat kommunikációja megújításának szervezési feladatára (Fizikai Szemle, honlap tartalmi és technikai gondozása, a kommunikációs munkacsoport vezetése) szintén nevesítve jelölendő elnökségi tag.

További 5 tagot, akik közül legalább kettő fizikatanár, általános feladatra, a területi és szakmai egyensúlyra figyelve kell jelölni,.

Az Elnökség 10. tagja az ELFT főtitkára/kincstárnoka (lásd a következő pontot).

Az Elnökség üléseinek állandó meghívottjai: az ügyvezető titkár/társulati igazgató (lásd a következő pontot), a Fizikai Szemle főszerkesztője, a MAFIHE és a Young Minds csoport elnöke.

A májusi küldöttgyűlés újra létrehozza a Társulat Tanácsát. A Tanács ülései jelentik azt a legmagasabb szintű szakmai fórumot, amelyen az országos tudománypolitika, a köz- és felsőoktatási politika kérdéseiről tájékozódhatunk. Indokolt esetben a Tanács állásfoglalást tehet közzé.

Jelenleg: A Társulat elnöksége fogalmaz meg állásfoglalásokat, elsősorban az oktatáspolitikai fontos kérdéseiről. Az elnökségi ülések meghívóit és napirendi javaslatát 2015. januárjától minden szakcsoport/szakosztály elnöke megkapja. Ahhoz előzetesen a Főtitkárnak küldött üzenet formájában hozzászólhat, illetve az ülésen részt vehet. Ezzel a lehetőséggel a szakcsoport vezetőségek nem nagyon élnek, talán azért sem, mert az elnökségi üléseket nagyrészt napi ügyek intézése tölti ki.

A Társulat tagjainak országos jelentőségű kérdésekben történő tájékozódása és állásfoglalásának nagyobb nyilvánossága érdekében döntéshozatalának folyamatosságát elősegítendő, az elnökség tagjaiból és további kb. 30 tagból megalakul a Társulat Tanácsa. A testületbe 15 tagot a fizika legjelentősebb kutatóintézetei (Wigner RMI, Wigner SzFI, Konkoly Obsz., Atomki, SzBK Biofizika) és egyetemi intézetei (BME, ELTE, DE, PTE, SzTE) javasolnak. 12 tagot a területi csoportok és a tanári szakosztály jelölése alapján választunk meg, 3 tagot a fizikushallgatók és fiatal fizikusok szervezetei delegálnak.

A testület az őszi szemeszterben novemberben tartja ülését, amelynek fő napirendi pontját országos jelentőségű tudományos és oktatási közéleti témákból választja és készíti elő, az elnökség egyetértésével, a Társulat elnöke. A Tanács vitájáról feljegyzés készül és a Tanács kezdeményezheti állásfoglalás elfogadását és közzétételét. Az állásfoglalást a Tanács a Közgyűlésnek előírt szabályok szerint hozza. Sürgős esetben napirendjére veheti a Társulat működési kérdéseit is, de nem veheti át a Küldöttgyűlés döntési jogosítványait.

A Társulat ügyvezetőjének feladatai és státusa

Helyzetértékelés: A civil szervezetek egyre gyorsuló ütemben csökkenő közvetlen állami eredetű forrásra számíthatnak. A Társulat tehetséggondozó, fizikanépszerűsítő tevékenységének állami pályázati forrásból történő támogatásának szintje várhatóan nem növekszik, de remélhetőleg szinten tartható. Az ELFT fennmaradásához nélkülözhetetlen a tagok fegyelmezett tagdíjfizetése mellett **az egyéni és a versenyszférából érkező donáció.**

Cél: A Társulat működőképességét önálló kezdeményezésekkel és önálló kapcsolatrendszerrel javítani képes ügyvezetői aktivitás. (A megfelelő álláshirdetés megszövegezése 2015. február végéig, az interjúk lefolytatása és döntési javaslat kialakítása 2015. április közepéig.)

Az ügyvezetőtől a következő feladatok ellátását várjuk (javarészt jelenlegi ügyvezető titkárunk feladataival egyezik, de azokat lényegesen kibővíti):

- A Társulat gazdálkodásának teljes körű áttekintése, pénzügyi feladatok ellátása, pályázatok teljes körű és tételes pénzügyi nyilvántartása, a költségvetés készítése és a **költségvetés önálló aláírási joggal történő végrehajtása;**
- Rendszeres együttműködés a Társulat **kincstárnokával** a Társulati bevételek és kiadások kezelésének ellenőrzésében (a társulati igazgató átveszi a Főtitkár eddigi feladatai nagy részét, viszont munkája folyamatos ellenőrzésére létre kell hozni az elnökségben a „Kincstárnok” feladatkörét);
- A Társulatra vonatkozó jogszabályok, civil szervezetek gazdálkodását érintő rendelkezések követése, bejegyzések, alapszabály változások bírósági ügyintézése;
- Pályázati kiírások felderítése, pályázatmenedzselés;
- A fizika népszerűsítéséhez kapcsolódó személyi és vállalkozói adományok, szponzori támogatások aktív „felderítése”, beérkeztetése;
- Kapcsolattartás az online és írott sajtóval – hírek, események, rendezvények megjelentetése (kommunikációs munkacsoporttal együttműködésben);
- Társulat internetes megjelenésének felügyelete (kommunikációs munkacsoporttal együttműködve);
- Rendezvények teljes körű szervezése (nemzetközi levelezés és vendégfogadás, helyszíni szervezés, infrastruktúra biztosítása, szállás, ellátás - szükség szerint): vándorgyűlés, szakcsoportos iskolák/konferenciák, tanári ankét;
- Támogatás a tanári szakosztálynak a közoktatási igazgatás országos intézményrendszerével való kapcsolattartáshoz (tanári munkacsoporttal együttműködve);
- Támogatás a kutatói szakcsoportoknak a nemzetközi szervezetekkel (pl. EPS, szomszédos országok társulatai) való kapcsolattartáshoz (nemzetközi munkacsoporttal együttműködve);
- Rendszeres tájékoztatás nyújtása a Társulat támogatóinak (MOL NyRt., Paks Rt.), új támogatók/intézményi tagok keresése.

Alkalmassal személyi határozott időre szóló szerződés köthető. Beválás esetén a fentebb sorolt tevékenységek teljes spektrumában a következő elnöki időszaktól (2017) kapja meg jogosítványait.